

OVER EEN AFWIJKING BIJ PEZIZA VESICULOSA

H.A. van der Aa

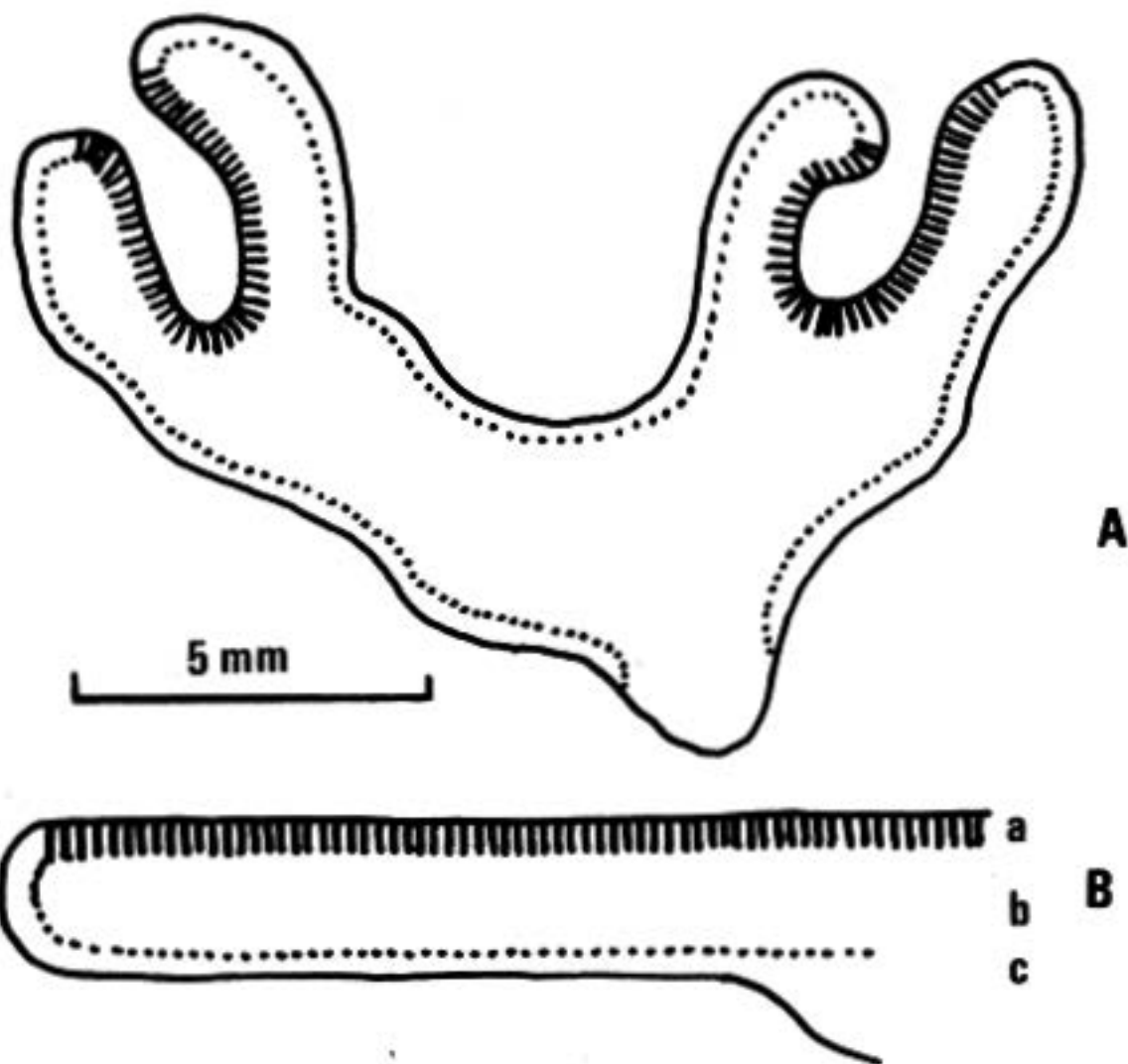
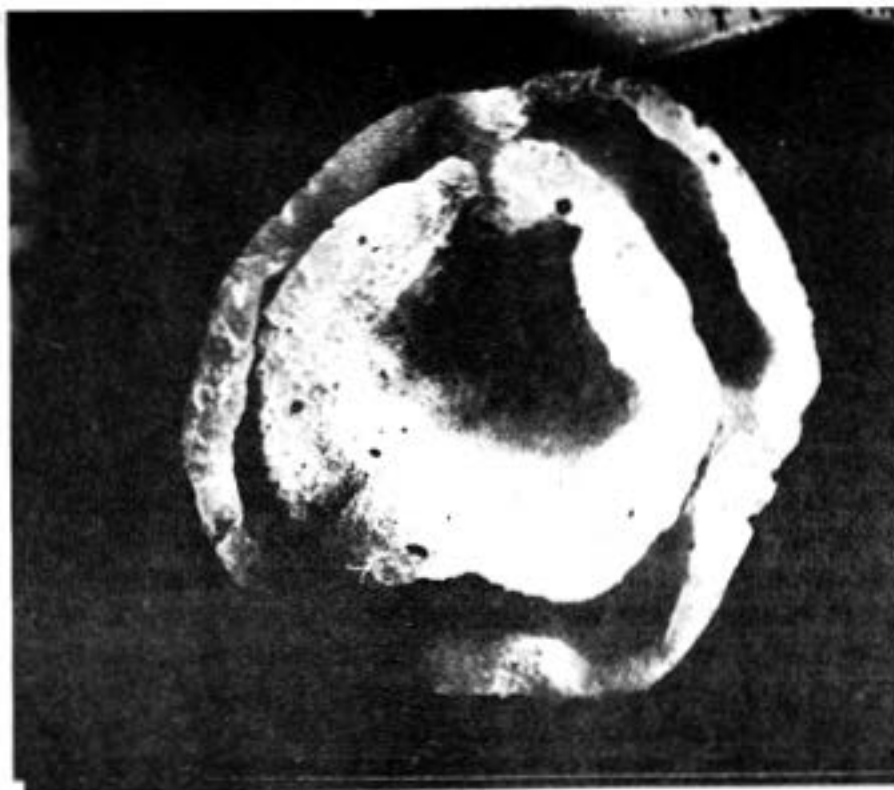
Eemnesserweg 90
Baarn

Tijdens de K.N.N.V. werkgroepavond van 18 februari j.l., demonstreerde de heer P. Haxe, nijver speurder naar fungi in kassen, een merkwaardig misvormd exemplaar van *Peziza vesiculosa* Bull. ex St. Amans, dat hij te midden van talrijke normaal gevormde exemplaren had aangetroffen in een komkommerkas te Vleuten. Het leek mij de moeite waard om van deze afwijking een korte beschrijving te geven, voor welk doel de heer Haxe zijn vondst gaarne afstond.

Oppervlakkig gezien leek het een jonge bekerzwam, nauwelijks 15 mm in diameter, waarbij zich op het hymenium een tweede exemplaar van ongeveer 10 mm diameter had gevormd. Maar al met het blote oog was te zien, dat de hymenium-zijde van de binnenste beker niet zo eenvormig glad was als het hymenium van een normaal ontwikkeld exemplaar, maar plaatselijk onregelmatig en wit melig. Voor een duidelijk inzicht in de bouw van het vruchtlichaam leek het onvermijdelijk om een koepe te maken door het midden van beide bekeraars. Nu is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan, vooral als je nog een herkenbaar restant voor het nageslacht wil konserveren. De hier afgebeelde doorsnede is dan ook uit enkele fragmenten samengesteld, maar de beide overgebleven helften zitten, nauwelijks beschadigd, in hun potje met alcohol (fig. 1 A).

Voor een goed begrip van deze tekening, heb ik er de sterk geschematiseerde doorsnede van een normaal ontwikkeld exemplaar *Peziza vesiculosa* (afkomstig uit dezelfde komkommerkas) onder gezet (fig. 1 B).

Mogelijke fijnere detailleringen daargelaten, kunnen in zo'n doorsnede gemakkelijk drie lagen worden onderscheiden. Aan de bovenzijde bevindt zich het scherp afgetekende, geel-bruin gekleurde hymenium (a). Daaronder, in een brede laag, het vrijwel kleurloze vlees (b), dat bestaat uit een los weefsel van dunwandige hyphen, die in alle richtingen kunnen verlopen maar vooral loodrecht op het hymenium staan, naast grote, min of meer bolvormige, zeer dunwandige cellen, die variëren van 30-200, meestal 16-160 μ in doorsnede. Aan de buitenzijde gaat het vlees niet erg scherp over in het excipulum, een vergelijkbaar weefsel dat echter bestaat uit aanmerkelijk kleinere, bolvormige cellen, meestal

Peziza vesiculosa, afwijkend exemplaar (foto R.A. Samson)

35-60 μ in diameter (c). Het excipulum is naar buiten zeer onregelmatig afgegrensd, met gemakkelijk loslatende celnesten, en het is verantwoordelijk voor het melige of bestoven uiterlijk van het receptaculum. Het was deze laatste laag, die eigenlijk al makroskopisch herkenbaar aan de binnenzijde van de binnenste beker te zien was. Welnu: mikroskopisch onderzoek bevestigde deze eerste indruk en wat op het eerste gezicht twee als kop en schotel op elkaar staande bekerzwammen leken, bleken nu twee met het hymenium naar elkaar toe gerichte, in het centrum met elkaar samenhangende vruchtlichamen te zijn. Bij de onderste beker is het excipulum alleen onderbroken door de korte, steelachtige basis; de bovenste, omgekeerde beker heeft een gewoon doorlopende, melige buitenlaag.

Over het ontstaan van deze afwijking kan ik in de mikroskopische structuur geen duidelijke aanwijzingen vinden. Is het één vruchtlichaam, met een geotropische aanpassing aan omkering van het substraat, naar analogie met wat bij Polyporaceae soms te zien is? Of zijn het toch twee, in een zeer vroeg stadium met elkaar vergroeide apotheciën?

In de literatuur over afwijkingen bij fungi heb ik geen beschrijvingen van vergelijkbare afwijkingen gevonden. Van de verschillende groepen Basidiomyceten zijn wat dat betreft veel meer gegevens bekend. Mogelijk kan de beschrijving van deze vondst een aansporing zijn om ook eens op afwijkende bekerzwammen te gaan letten.

DE WARE COPRINUS PHLYCTIDOSPORUS

J. Geesink

Javastraat 17
Den Helder

Gedurende het Verenigingsweekend van de Nederlandse Mycologische Vereniging in Winterswijk, werd op 30 september 1973 een ekskursie in de buurt van de steengroeve gehouden.

In een ondiepe kuil met veel dode takken, twijgjes en bladeren trof ik vlak bij die groeve een groep Inktzwammetjes aan. Mijn eerste indruk was, dat het *Coprinus lagopus* was, maar ik vertrouw-